

Naam: M. van Poorten
Datum: 15 maart 2024
Eenheid/Programma: Eenheid Uitvoering Fysiek

Collegevoorstel

Onderwerp	Vaststelling Gedragscode soortbescherming gemeenten 2023
Advies Is er een uiterste behandeldatum?	Hamerstuk
Portefeuillehouder	J.M. van Rees
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	n.v.t.

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

Er is een nieuwe 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' opgesteld onder regie van de 'Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland'. Deze is goedgekeurd door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In de gedragscode staat beschreven welke maatregelen moeten worden genomen om schade aan beschermde dieren en planten te voorkomen. Om met deze gedragscode te mogen werken en hem te kunnen gebruiken, dient deze bestuurlijk vastgesteld te worden. Het college heeft daartoe besloten.

Voorgesteld besluit

1. De 'Gedragscode soortbescherming gemeenten 2023' versie d.d. 14 december 2023 (INK-118613) vast te stellen en toe te passen bij werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Inleiding

Onder regie van de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland is een nieuwe 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' opgesteld. Deze is tot stand gekomen in samenspraak met een uitgebreid gezelschap van ecologen, projectleiders, beleidsmedewerkers, beheerders en uitvoerders van gemeenten en bedrijven die werkzaamheden verrichten aan het groen. Ook het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft hierin haar bijdrage geleverd. De gedragscode is opgesteld voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en voor werkzaamheden bij een ruimtelijke ingreep op locaties met wettelijk beschermde soorten.

Onder bestendig beheer of onderhoud wordt het voortzetten van (regulier) onderhoud verstaan. Hiermee wordt ingezet op het behoud van de bestaande situatie en daarmee het behoud van de aan de locatie gekoppelde functies voor flora en fauna. Voorbeelden van dergelijke werkzaamheden zijn het eens per drie jaar snoeien van laanbeplanting of het twee keer per jaar maaien van een wegberm. Onder ruimtelijke ontwikkeling of inrichting worden vele werkzaamheden geschaard die leiden tot een uiterlijke verandering van een gebied of object.

In de praktijk worden hieronder activiteiten zoals (ver)bouwen, (her)inrichten, groot onderhoud of een verandering van beheer of gebruik verstaan. Als voorbeelden daarvan zijn te noemen: het aanleggen van een weg, de herinrichting van een park of de aanleg van een kabeltracé.

Met de code kan worden gewerkt door gemeenten of door bedrijven in opdracht van een gemeente. De huidige code is de opvolger van de code die in 2020 is opgesteld door Stadswerk. De verschillen t.o.v de vorige versie zijn in bijlage 3 bij dit voorstel weergegeven.

De gedragscode wordt momenteel aangepast aan de Omgevingswet. De huidige code (inclusief de in dit voorstel voorgestelde update) is een instrument uit de Wet natuurbescherming, waarmee een vrijstelling van de verbodsbepalingen voor soortenbescherming (van vogels, dieren genoemd in de Habitatrichtlijn en overige diersoorten) en de meld- en herplantplicht in verband met het vellen van houtopstanden werd verleend.

De gedragscode geeft invulling aan aantoonbaar zorgvuldig handelen, waarin het behoud en herstel van biodiversiteit centraal staat.

Bezien wordt hoe het instrument uit de Wet natuurbescherming kan worden ingebed in de Omgevingswet. Stadswerk Nederland is ermee bezig om voor 1 januari 2025 een nieuwe Gedragscode op te stellen, die is aangepast aan de Omgevingswet. Bij deze publicatie zal dan ook een update van het Handboek soortbescherming worden gepubliceerd.

Beoogd effect

Door naleving van de gedragscode kan bij uitvoering van werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren worden voorkomen of tot een minimum worden beperkt. Nu het ministerie goedkeuring aan de code heeft verleend, geldt bij naleving van de code een vrijstelling voor de verbodsbepalingen voor de in de gedragscode genoemde werkzaamheden.

Argumenten voor

- 1.1 *Toepassing van de code borgt zowel juridisch als procesmatig het zorgvuldig handelen bij werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting op locaties met beschermde soorten.*

De 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' is een uitwerking van het onderdeel soortbescherming uit de Wet natuurbescherming en haar opvolger: de Omgevingswet. De gedragscode borgt zowel juridisch als procesmatig het zorgvuldig handelen bij bestendig beheer of onderhoud en bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting op plaatsen met beschermde dier- en plantsoorten. Het betreft een gedragscode met richtlijnen die gelden voor werkzaamheden die door of in opdracht van gemeenten in ons land worden uitgevoerd.

Met het vaststellen van de code moet voldaan worden aan de daarin gestelde voorwaarden. Zo moet voorafgaand aan de werkzaamheden een inventarisatie worden gedaan, een ecologisch deskundige worden betrokken en voldoende maatregelen worden genomen om schade te voorkomen of te beperken. Voor realisatie dient een en ander uitgewerkt te worden in een specifiek ecologisch werkprotocol. Hiermee ontstaat een koppeling tussen de gedragscode, de op de realisatie van toepassing zijnde afspraken (bijvoorbeeld een bestek) en de actuele situatie ter plekke.

- 1.2 *Door vaststelling en toepassing van de code hoeft geen ontheffingsaanvraagprocedure te worden doorlopen.*

Het voordeel van vaststellen van de code is dat bij werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting niet telkens een ontheffing hoeft te worden aangevraagd en de daarvoor benodigde procedure doorlopen. Dit zorgt voor een forse vermindering van de administratieve lasten en hierdoor kunnen werkzaamheden sneller en efficiënter worden opgepakt en uitgevoerd. Het vaststellen van de code zorgt dus voor tijdswinst bij onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen.

Kanttekeningen

1.1 *Er is geen verplichting om de code vast te stellen.*

We zijn niet wettelijk verplicht om de code vast te stellen. Echter als de code niet bestuurlijk wordt vast gesteld dan zijn de verbodsbepalingen uit de wet Natuurbescherming onverkort van toepassing. Met het vaststellen van de code kunnen we als gemeente aantonen dat we aantoonbaar zorgvuldig handelen, waarmee de verbodsbepalingen niet van toepassing zijn voor genoemde werkzaamheden. Dit levert dus tijdswinst op.

Voorbeelden waarbij in de gemeente Almelo de gedragscode is ingezet zijn:

- Reguliere onderhoudswerkzaamheden in de nabijheid van beschermde planten en diersoorten. Bijvoorbeeld opschonen van sloten bij eventuele aanwezigheid van amfibieën en snoei van bomen bij aanwezigheid vleermuizen en verblijfsplaatsen van eekhoorns.
- Daarnaast is wordt het bij herinrichting van de openbare ruimte ingezet. Voorbeeld daarvan is het groot onderhoud aan een van de houtwallen in het Weggeler in nabijheid van egels en vleermuizen.

Als geen gedragscode van toepassing was verklaard, zou voor diverse onderhoudswerkzaamheden en ruimtelijke ingrepen separaat een ontheffing moeten worden aangevraagd. Dit had geleid tot fors langere doorlooptijden.

Kosten, opbrengsten en dekking

n.v.t.

Uitvoering

Wij werkten al volgens eerdere versies van de codes. De nieuwe versie van de code en de daarbij behorende aandachtspunten wordt onder de aandacht gebracht van de medewerkers die hiermee bij de uitvoering van hun werkzaamheden rekening dienen te houden. Het bij de Gedragscode behorende 'Handboek soortbescherming, Handleiding zorgvuldig handelen' kan als leidraad worden gebruikt voor de wijze waarop de (gewijzigde) code in de organisatie toegepast dient te worden. De wijzigingen hebben minimale gevolgen voor de tijdsbesteding.

Bijlagen

1. Gedragscode soortbescherming gemeenten 2023 (INK-118613);
 2. Handboek soortbescherming, Handleiding zorgvuldig handelen (Intern-77258)
 3. Verschillen versie 2023 ten opzichte van versie 2020 op hoofdlijnen (Intern-91394)
-

Procesinformatie

Intern overleg

Dit voorstel is afgestemd binnen de eenheid Uitvoering Fysiek.

Afstemming met portefeuillehouder

Dit voorstel is besproken met de portefeuillehouder.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Regulier

